

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ Α' ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια, στις 2 Οκτωβρίου 2024, με την εξής σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Πρόεδρος, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ελένη Λυκεσά, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Γεωργία Τζομάκα, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Βασιλική Προβίδη, Νεκταρία Δουλιανάκη, Αντιγόνη Στίνη, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Δημήτριος Κοκοτσής, Ευαγγελία Πασπάτη, Σύμβουλοι, εκτός από τις Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα (αναπληρωματικό μέλος) και Αικατερίνη Μποκώρου, Συμβούλους, που είχαν κώλυμα. Από τους ανωτέρω η Σύμβουλος Νεκταρία Δουλιανάκη μετείχε ως αναπληρωματικό μέλος. Γραμματέας η Σταυρούλα Τσάλα

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Σταμάτιος Πουλής

Για να αποφασίσει σχετικά με την από 3.9.2024 (Α.Β.Δ. 5921/3.9.2024) προσφυγή της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΤΕΧΑΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Α.Β.Ε.Ε.» και τον διακριτικό τίτλο «ΤΕΧΑΝ ΑΒΕΕ» (ΑΦΜ 082784437), η οποία εδρεύει στη Δάφνη Αττικής (οδός Εθνικής Αντιστάσεως, αρ. 47), εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Ιωάννη Παραρά (ΑΜ/ΔΣΑ 21501).

Με την ανωτέρω προσφυγή ζητείται η αναθεώρηση της 1100/2024 απόφασης του Εβδόμου Τμήματος (Ε' Θερινού) του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το Ελληνικό Δημόσιο, νομίμως εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, παραστάθηκε με δήλωση του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 της Νομικού Συμβούλου του Κράτους Χρυσούλας Τσιαβού.

Ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού με την επωνυμία «Δήμος Παλαιού Φαλήρου», που εδρεύει στο Παλιό Φάληρο Αττικής (οδός Τερψιχόρης, αρ. 51), εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με δήλωση του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του πληρεξουσίου δικηγόρου του Σταύρου Μελιδώνη.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της προσφεύγουσας εταιρείας, που ζήτησε την παραδοχή της προσφυγής, και

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη της προσφυγής.

24. Με τον πρώτο λόγο της προσφυγής, κατ' ορθή εκτίμηση του περιεχομένου του, προβάλλεται ότι εσφαλμένα η προσβαλλόμενη απόφαση έκρινε ότι δεν τεκμηριώνεται από άποψη οικονομικότητας η προϋπολογιζόμενη τιμή μονάδας των προς προμήθεια πολυκέντρων-γωνιών ανακύκλωσης στην υπό κρίση συμφωνία συμφωνία-πλαίσιο. Ειδικότερα, προβάλλει ότι η αναθέτουσα Αρχή διαβουλευτήκε με τους δύο κύριους δραστηριοποιούμενους φορείς της ελληνικής αγοράς «ENVIPCO HELLAS M.A.E.» και «TEXAN A.B.E.E.», οι οποίοι είναι δύο ανεξάρτητες επιχειρήσεις συνδεδεμένες αποκλειστικώς με σύμβαση διανομής, που υπεγράφη μεταγενεστέρως της διενέργειας του διαγωνισμού, και δεν έχουν κοινά οικονομικά συμφέροντα. Σε κάθε περίπτωση, η τιμή της προϋπολογισθείσας δαπάνης ήταν εύλογη, επίκαιρη, συμβάδιζε με τα οικονομικά δεδομένα της αγοράς και με το πραγματικό κόστος από παρεμφερείς διαγωνιστικές διαδικασίες, ήδη γνωστές στο Δικαστήριο από προηγούμενες ενέργειές του. Εξάλλου, η προϋπολογισθείσα τιμή αποτελεί την τιμή εκκίνησης προσφορών, η οποία δεν δεσμεύει τον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα να προσφέρει τιμή διαφορετική και χαμηλότερη. Περαιτέρω, τα επίμαχα υπό προμήθεια πολυκέντρα διαθέτουν εντελώς διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά, στα οποία περιλαμβάνεται η συμπίεση των πλαστικών – μεταλλικών υλικών και ο θρυμματισμός των γυάλινων υλικών, γεγονός που δικαιολογεί τη διαφορά του κόστους σε σχέση με τις επικαλούμενες από το Κλιμάκιο γωνιές ανακύκλωσης, το κόστος των οποίων κυμαίνεται μεταξύ 5.400-57.500 ευρώ. Άλλωστε, βασική προϋπόθεση για τη σύγκριση της προϋπολογιζόμενης αξίας μεταξύ εξοπλισμών είναι η ύπαρξη ίδιων ή συναφών τεχνικών προδιαγραφών. Προς επίρρωση των ισχυρισμών της, η προσφεύγουσα επικαλείται και προσκομίζει την μελέτη της εταιρείας GRANT THORNTON, η οποία διεξήχθη κατ' εντολή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την αποτίμηση της αποδοτικότητας των πολυκέντρων ανακύκλωσης, η οποία βρίσκεται δημοσιευμένη στον ιστότοπο του Υπουργείου. Με τα συμπεράσματα της εν λόγω μελέτης επιβεβαιώνεται ότι η σχέση κόστους - οφέλους των πολυκέντρων ανακύκλωσης είναι καλύτερη σε σχέση με άλλες ομοειδείς τεχνολογίες ανακύκλωσης, αποτελώντας έναν αποδοτικό εξοπλισμό ανακύκλωσης, για την προμήθεια του οποίου δύναται να χρησιμοποιηθούν ευρωπαϊκά και ελληνικά χρηματοδοτικά εργαλεία. Τέλος, η προσφεύγουσα επικαλείται ότι στην οριστική έκθεση αποτελεσμάτων της ΕΔΕΛ, στην οποία αναφέρεται η προσβαλλόμενη απόφαση, δεν απαριθμούνται τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μηχανημάτων στα οποία βασίστηκε η συγκριτική έρευνα των τιμών που διενήργησε η ΕΔΕΛ και επομένως η έκθεση αυτή εσφαλμένως υιοθετήθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

25. Σύμφωνα με τις εκθεσίες στις σκέψεις 11, 14 και 15 περιστάσεις του πραγματικού πλαισίου της υπόθεσης πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα: Η τεκμηρίωση του προϋπολογισμού και του εύρους των τιμών σε μία συμφωνία-πλαίσιο επιτυγχάνεται με κάθε πρόσφορο μέσο αρκεί να τελεί σε συνάρτηση με το

ευρώ/τεμ. (χωρίς ΦΠΑ). Σε κάθε δε περίπτωση, δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί και το γεγονός ότι, κατά τα γνωστά στο Δικαστήριο από προηγούμενες δικαστικές του ενέργειες (βλ. ΕΛΣυν Πράξεις Στ' Κλιμακίου 176/2023, 148/2023, 632/2022, 623/2022, 231/2021, Έβδ. Τμ. 776/2024, 1190/2023), η προϋπολογιζόμενη τιμή μονάδας της ελεγχόμενης συμφωνίας-πλαίσιο δεν παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από την αντίστοιχη τιμή μονάδας σε ομοειδείς συναφθείσες συμφωνίες-πλαίσιο και εκτελεστικές αυτών συμβάσεις. Τέλος, το γεγονός ότι ο εν λόγω διαγωνισμός του ΕΔΣΝΑ αποτέλεσε μεταγενέστερα αντικείμενο ελέγχου της ΕΔΕΛ, όπως αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, δεν δύναται να κλονίσει τα στοιχεία τεκμηρίωσης του προϋπολογισμού της ελεγχόμενης σύμβασης καθιστώντας αυτά εκ των υστέρων ανεπαρκή και μη αξιοποιήσιμα από την αναθέτουσα Αρχή, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα και από την προσφεύγουσα.

26. Περαιτέρω, αναφορικά με τη δεύτερη αιτιολογική βάση της διαπιστωθείσας από το Τμήμα πλημμέλειας ότι η έρευνα τιμών βασίστηκε μόνο στην υποβολή προσφορών από τους δραστηριοποιούμενους στην ελληνική αγορά φορείς «ENVIPCO HELLAS M.A.E.» και «TEXAN A.B.E.E.», υπό την έννοια της έλλειψης ανεξαρτησίας λόγω της μεταξύ τους σύμβασης αποκλειστικής διανομής, το Δικαστήριο κρίνει ότι αυτή παρίσταται αβάσιμη. Τούτο δε, ύστερα από την συνεκτίμηση ότι: α) στα όργανα διοίκησης και στη διαχείριση των δύο ανωτέρω οικονομικών φορέων δεν συμμετέχουν τα ίδια φυσικά πρόσωπα, ούτε στην μετοχική σύνθεση των εν λόγω εταιρειών εμφανίζεται να υπάρχει σύμπτωση φυσικών και νομικών προσώπων (βλ. το 2776462.4221895/3.10.2024 Αναλυτικό Πιστοποιητικό Εκπροσώπησης, το 2776462.4221896/3.10.2024 Γενικό Πιστοποιητικό και το 2776497.4221965/3.10.2024 Αναλυτικό Πιστοποιητικό Εκπροσώπησης της Υπηρεσίας ΓΕΜΗ για την εταιρεία TEXAN ABEE, καθώς και την 3377947/24.9.2024 Ανακοίνωση καταχώρησης ΔΣ και το 277697.4221966/3.10.2024 Γενικό Πιστοποιητικό για την εταιρεία ENVIPCO HELLAS M.A.E), β) να μεν οι δύο ανωτέρω οικονομικοί φορείς συνδέονται με την από 1.6.2018 σύμβαση που αφορά στην αποκλειστική διανομή των μηχανημάτων ανακύκλωσης της εταιρείας ENVIPCO από την εταιρεία TEXAN ABEE στην Ελλάδα, ωστόσο αποτελούν ανεξάρτητες επιχειρήσεις, δεν εκπροσωπεί η μία την άλλη και μπορούν ξεχωριστά να αγοράζουν και να πωλούν προϊόντα στο όνομά τους και για λογαριασμό τους (βλ. και την από 22.5.2022 σύμβαση αποκλειστικής διανομής και Α.Π. 710/2023, 1594/2022, 177/2019), γ) στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν εμπεριέχονται ειδικότερες κρίσεις αναφορικά με τις εν λόγω εταιρείες από τις οποίες να προκύπτει έστω η ύπαρξη συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών, που να καθορίζουν άμεσα ή έμμεσα τις τιμές αγοράς ή άλλους όρους συναλλαγής στρεβλώνοντας τοιουτοτρόπως τον ανταγωνισμό και δ) η έλλειψη μιας διευρυμένης έρευνας αγοράς εκτός ελλαδικού χώρου, όπου κατά τα κοινώς γνωστά επικρατούν άλλες οικονομικές συνθήκες, δεν δύναται να καταστήσει αφ'εαυτής ανεπαρκή και αναιτιολόγητη την τεκμηρίωση της προϋπολογιζόμενης τιμής

κείνται εντός των ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής και δεν είναι δυσανάλογες του επιδιωκόμενου από αυτήν ανωτέρω σκοπού, δοθέντος ότι αφενός έχουν διατυπωθεί με τις ελάχιστες δυνατές τιμές, αφετέρου στοχεύουν να διασφαλίσουν με απόλυτη πιστότητα τα αποτελέσματα που προσδοκά η αναθέτουσα Αρχή από τον υπό προμήθεια εξοπλισμό. Εξάλλου, από την επισκόπηση των ζητούμενων αυτών απαιτήσεων και του τρόπου διατύπωσής τους δεν προκύπτει, ούτε, άλλωστε, το Τμήμα έκρινε σχετικώς, ότι αυτές παραπέμπουν σε εξοπλισμό συγκεκριμένου κατασκευαστή, ήτοι με τις εν λόγω τεχνικές προδιαγραφές δεν προσδιορίζονται, αποκλειστικά και μόνον πολυκέντρα ανακύκλωσης συγκεκριμένης κατασκευής και προέλευσης (και δη συγκεκριμένου τύπου ή μοντέλου, βλ. ΕλΣυν VI Τμ. 6229/2015, σκ. VA), ούτε, εξάλλου, προσδιορίζονται συγκεκριμένα υλικά με την ιδιαίτερη εμπορική ονομασία τους (βλ. ΕλΣυν VI Τμ. 939/2010, σκ. V), ώστε να υφίσταται υποχρέωση οι τεχνικές αυτές απαιτήσεις να συνοδεύονται από τη φράση «ή ισοδύναμο» (πρβλ. ΕλΣυν Έβδ. Τμ. 533/2024 σκ. 60), όπως εσφαλμένως επισημάνθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση. Ενόψει των ανωτέρω, η αναθέτουσα Αρχή αιτιολόγησε επαρκώς και με σαφήνεια την επιλογή των συγκεκριμένων τεχνικών προδιαγραφών, οι οποίες ουδόλως περιόρισαν την ανάπτυξη του ανταγωνισμού, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα, ούτε προκύπτει ότι ευνόησαν κάποιον συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, δεδομένου, μάλιστα, ότι πέραν της αναδειχθείσας αναδόχου στο διαγωνισμό υπέβαλε τεχνική προσφορά και η συμμετέχουσα εταιρεία TOMRA SYSTEMS ASA που προσέφερε αντίστοιχα πολυκέντρα έτερου κατασκευαστικού οίκου πληρώντας κατά δήλωσή της τις εν λόγω τεχνικές προδιαγραφές (σκ. 19), αν και η προσφορά της εν τέλει απορρίφθηκε λόγω ουσιωδών ελλείψεων και αναντιστοιχιών της εγγυητικής επιστολής της. Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο λόγος αυτός αναθεώρησης προβάλλεται βασίμως και πρέπει να γίνει δεκτός.

30. Κατά τη μειοψηφούσα γνώμη των Συμβούλων Γεώργιου Βοΐλη και Αγγελικής Πανουτσακοπούλου, η κρίση της προσβαλλόμενης απόφασης είναι ορθή, αφού οι τεχνικές προδιαγραφές έχουν τεθεί κατά παράβαση του άρθρου 54 του ν. 4412/2016, διότι είναι υπερβολικά λεπτομερείς ως προς τα τεχνικά χαρακτηριστικά και τον τρόπο κατασκευής του υπό προμήθεια εξοπλισμού, καθώς και ως προς την απαιτούμενη ταχύτητα λειτουργίας και τη χωρητικότητα αποθήκευσης των ανακυκλώσιμων υλικών, οι οποίες, όπως διαπίστωσε το Τμήμα, συναρτώνται με συγκεκριμένο είδος των πλαστικών, μεταλλικών και γυάλινων υλικών και συγκεκριμένο μέσο όγκο αυτών, με αποτέλεσμα να είναι υπέρμετρα περιοριστικές για την ισότιμη πρόσβαση στην ελεγχόμενη διαδικασία ανάθεσης και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού. Επομένως, οι επίμαχες προδιαγραφές τέθηκαν καθ' υπέρβαση του περιθωρίου εκτίμησης που διαθέτει η αναθέτουσα αρχή κατά το στάδιο της διατύπωσης των τεχνικών προδιαγραφών, χωρίς να υφίσταται αιτιολόγηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των

Αποφαίνεται ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου συμφωνίας-πλαίσιο, μεταξύ του Δήμου Παλαιού Φαλήρου και της ανώνυμης εταιρείας «ΤΕΧΑΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Α.Β.Ε.Ε.» για την «Προμήθεια δέκα (10) πολυκέντρων ανακύκλωσης υλικών για Διαλογή στην Πηγή, τεσσάρων (4) ρευμάτων, με παροχή οικονομικού εργαλείου προς τους δημότες».

Διατάσσει την απόδοση στην εταιρεία «ΤΕΧΑΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Α.Β.Ε.Ε.» του κατατεθέντος απ' αυτή παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 16 Οκτωβρίου 2024, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΣΠΑΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 6 Νοεμβρίου 2024 (βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΝΑ ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ

Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας

STAVROULA TSALA
28/11/2024 13:12
Σταυρούλα Τσάλα